

## TOHU O TAUUA MATE.

Kaore pea he tangata pakeke i te tauhou ki tenei mate. Otira i te maha o nga mate o te kiri, he mea tika ano kia whakaatutia nga tohu o te mate nei. Ko te tino mate tenei o te kiri Maori. Timata ai te maeneene i te putake o nga ringaringa pakupaku (fingers). Ka rakurakuhia, ka puta te tara-wai, ka toto, ka pirau. Ka neke atu ki muri o nga ringa. Ka puta i nga keke, ka raraku i kona, ka maeneene ano i te whero nohanga nei. Ka raku-raku i kona. Ka raraku i muri i nga pona, tae atu ki nga wae-wae, ki raro hoki o nga wae-wae. Heoi ano te wahi e puta ko te kiri o te konohi o te mahunga hoki. Ko te wai-hakihaki tenei.

## RONGOA.

He mate ngawari tenei ki te rongoatia. E mohiotia ana hoki tona putake. Ki te patua tana putake, ka ora te turoro. Te putake o te mate nei ko te ngarara kua whakahuatia ake ra, me tona hoa me te paru. Ka taea tenei tokorua te patu, ka ora ngawari noa te turoro. Te rongoa patu o te ngarara nei he ngawha. Te rongoa patu o te paru he wai, he hopi. Kei a tatua katou enei taonga. Ina noa te huarahi ngawari o te mahi. Me whakakaukau te turoro ki roto i te tapu wai wera, ka ukui i tona kiri ki te hopi ngohe ngohe (soft soap). Kei nga toa tenei hopi. Te take o te whakakaukau nei, he horoi i te paru ka tahi, he whaka ngohe ngohe i nga kiri paka o runga i te mate kia ngawari ai te ma kerekere mai, ka rua. Ka watea nga mate i te kiripaka, katahi ano ka tika ki te pani ki te rongoa. Te rongoa he "sulphur ointment". Me "miki" te ngawha ki te hopi ngohe ngohe (soft soap), penei: E rua ti punu ngawha ki te tepere punu hopi-ngohe ngohe (soft soap). He pai tonu ki te "miki" i te ngawha ki te "vaseline." Kia rua tipunu ngawha kia kotahi tepara punu vaseline. Mo te taha tenei ki te tinana.

Mo te taha tenei ki nga kakahu o te tangata, tamaiti, mate ranei. Kei runga hoki i aua kakahu e pe ana, e piri ana te nga paku o te mate, me nga ngarara ano hoki. Mehemea he kareko he rinema, he kaone puru ranei nga kakahu o roto, me paera ka ana kia pau atu nga ngarara i te ahi te kai atu Kauaka nga kaka paruparu e whakakakahuatia i muri o te whakakaukauanga Kauaka rawa atu. Mehemea he paramene, he kakahu winu ranei nga kaka, kaore e taea ena te paera Engari me ruirui he ngawha maroke ki roto i aua kaka ka whakawhata mo te kotahi wiki. Hei muri i tena ka horoi ki te wai mahana. Ka maroke ka ruirui ano he ngawha maroke ki roto, ka purupuru. Mehemea ka tika te whai a te tangata i enei tohutehu, e tohi ano nga ra ka ora te mate me ruirui ano he ngawha maroke ki runga i nga paraukete, i nga hiti ranei.

---

Mo te mare kaore he rongoa hei rite ki te **Wood's Great Peppermint Cure.**